

Regelrådet vil ha bedre utredninger

Offentlige etater som lager regelverk er dessverre i alt for liten grad opptatt av å utrede om reglene deres kunne vært forenklet og gjort mindre kostbare å følge. Hensynet til små- og mellomstore bedrifter diskuteres også alt for sjeldent i høringsforslagene, selv om 90 prosent av virksomhetene har mindre enn ti ansatte.

Leder
Sandra Riise
Regelrådet
Hun har tidligere vært adm. direktør for Regnskap Norge.

Regelrådet kartlegger alle forslag til nye lover og forskrifter som gjelder næringslivet. Vi gjør dette for å velge ut hvilke saker som vi skal prioritere å gå dypere inn i. Vi prioriterer og avgir rådgivende uttalelser i de sakene som påvirker næringslivet mest. I 2018 kartla vi om lag 310 saker.

Kartleggingen viser at mange norske næringer har en jevn strøm av nye og til dels inngripende reguleringer. Vi må ha en særlig oppmerksomhet på nye reguleringer som gjelder alle næringer og som dermed er viktige for hele økonomien. Det gjelder særlig regnskaps- og revisjonsfeltet, inkludert rapporteringskrav av ulike slag, samt reguleringer som berører skatteplikt eller påvirker finansiering og betalingsformidling.

En del sentrale næringer, slik som industri, skogbruk, jordbruk og fiske, inkludert akvakultur, har mange reguleringer knyttet til sikkerhet, miljøpåvirkning og energibruk. Disse næringene er konkurranseutsatte, og effektiv regulering av denne gruppen av næringer er viktig for verdiskapningen i Norge.

Ta hensyn til små og mellomstore virksomheter

Effektive og gode reguleringer handler mye om å ta tilbørlig hensyn til små- og mellomstore bedrifter. De administrative

Om Regelrådet

Siden 2016 har Regelrådet jobbet for å sikre gode rammebetingelser for næringslivet. Rådet vurderer det faglige grunnlaget for forslag til nye lover og forskrifter. Formålet er at reglene skal nå sine formål med lavest mulige kostnader for bedriftene – og dermed for samfunnet.

Lavere kostnader i det norske næringslivet har mange positive effekter; som høyere verdiskapning, større skattegrunnlag, bedre konkurransevne og mulighet for økt innovasjon. Regelrådet ble etablert som en del av regjeringens forenklingarbeid for næringslivet. Rådet har fem medlemmer og et eget sekretariat på Hønefoss, og er administrativt underlagt Nærings- og fiskeridepartementet.

Regelrådet er et rådgivende organ og kan ikke pålegge offentlige etater å utrede saker på nytt. Rådets arbeidsform er basert på rådgivning og dialog med departementer og direktorater for å forbedre beslutningsgrunnlaget. Formålet med denne arbeidsformen er å bidra til en økt bevissthet over tid om at dette er viktig.

ressursene til disse virksomhetene er ofte deres viktigste knapphetsfaktor. Terskelen for å innføre nye byrder overfor disse, i form av rapporteringskrav eller andre administrative plikter, må være høy.

Bakgrunnen for de utsendte høringene er variert. I om lag 54 % av sakene har forslagene rot i nasjonale initiativer. I de resterende sakene kommer forslagene som følge av EØS eller annet internasjonalt samarbeid. Mange av de sistnevnte høringsforslagene er enten direktiver eller forordninger, hvor Norge har lite handlingsrom. Regelrådet jobber likevel for at det eksisterende handlingsrommet skal tydeliggjøres. Av ulike grunner kan det se ut til at vi i Norge ofte velger strenge tolkninger av nytt EU-regelverk.

Betydelig rom for forbedringer

Kartleggingen av nye regelverksforslag som gjelder næringslivet, viser dessverre at det er betydelig rom for forbedringer;

- På tross av politisk mål om forenkling, foreslås det forenkling i kun 1/4 av alle sakene som sendes ut på høring.
- Nye lov- og forskriftsforslag skal inneholde utredning av alternative løsninger på et definert problem. Dette mangler i om lag 46 prosent av sakene som vi har kartlagt.
- I om lag 1/5 av sakene som regulerer næringslivet, er ikke virkningene som reguleringen vil ha på kostnader og byrder for næringslivet beskrevet. Ifølge SSB har 90 prosent av virksomhetene (utenfor offentlig

- sektor) mindre enn ti ansatte. Hensynet til små- og mellomstore bedrifter er derimot bare diskutert i ti prosent av alle høringsforslag.
- Det er gjennomgående lite tallfesting av konsekvensene (kost/nytte) for næringslivet. Det er også lite fokus på digitalisering, og vi savner ofte vurdering av om konkurranseforholdene blir påvirket.

Resultatene av kartleggingen forteller oss at utredningskvaliteten av nye forslag til regelverk har et betydelig forbedringspotensial. En viktig virkning av kartleggingen er at vi får et datamateriale som belyser om kvaliteten på utredningene bedres over tid. Det overrasker oss at departementene og direktoratene ikke ønsker å bli betydelig bedre på dette, og ikke minst at politikerne ikke stiller større krav til kvalitet i beslutningsgrunnlag og til bruken av høringsinstituttet.

Regelrådets vurderinger så langt

Regelrådet offentliggjorde 36 uttalelser med grundige vurderinger av nye regelverksforslag som berører næringslivet i 2018. Vi vurderer at resultatet gjennomgående ikke er tilfredsstillende ved at om lag halvparten av forslagene ikke inneholdt et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for innføring av nytt regelverk.

GDPR – ikke tilstrekkelig utredet

Et eksempel på en sak som Regelrådet kritiserte, er innføringen av det nye personvernregelverket, General Data Protection Regulation (GDPR). Her kom Regelrådet frem til at det både manglet beskrivelse av hvilke virksomheter som ble berørt og hva konsekvensene ville bli for de berørte. Videre var avbøtende tiltak for innføring av GDPR ikke diskutert. Regelrådet vurderte at saken var utilstrekkelig utredet. I ettertid ser vi at dette ble en meget krevende sak å etterleve for næringslivet, både administrativt og økonomisk.

Gir effekt over tid

Effekten av Regelrådets uttalelser vil naturlig nok komme over tid. Det tar tid å endre holdningene til dette gjennom en stor og kompleks forvaltning.

Saksbehandlingstiden i hørings saker kan også være lang. Regelrådet ga flere uttalelser i 2016, hvor myndighetene ennå ikke har ferdigbehandlet saken. Vi mener likevel at Regelrådets arbeid har gitt noen konkrete resultater allerede.

Noen av konsekvensene har vært at forslag har blitt ytterligere utredet, tiltak har blitt revurdert, og høringsnotater har blitt sendt på nye høringer med forbedret utredning av viktige problemstillinger. Vi har også erfart at departementer og direktorater som vi har hatt dialog med, har utført bedre utredninger i senere høringsrunder.

Økende mengde anmodningsvedtak fra Stortinget

Vi erfarer at en utfordring som dagens utredere møter, er en økende mengde anmodningsvedtak fra Stortinget. Anmodningsvedtakene fører dessverre ofte til at utredningene som bør gjøres, ikke blir gjort eller begrenses for mye. Vår erfaring er at utrederne ofte foreslår det Stortinget har anmodet uten å gjøre en utredning som tar hensyn til ulike forhold eller vurderer om problemstillingen kan løses bedre på en annen måte. En henstilling til stortingspolitikere må således være å fatte anmodningsvedtak som går ut på å nå et mål eller å løse et problem, istedenfor å beslutte verktøyene som skal iverksettes for å nå målet.

Veien fremover

Teknologiske og samfunnsmessige endringer påvirker rammebetingelsene for å drive næringsaktivitet i Norge, og norske virksomheter må omstille seg raskt

Selv om de aller fleste virksomhetene har mindre enn ti ansatte, diskuteres hensynet til disse i bare ti prosent av høringsforslagene.

for å være konkurransedyktige. Samtidig må det innføres nye lover og forskrifter som påvirker næringslivet for å ivareta viktige samfunnshensyn. Derfor er det viktig at statlige reguleringer av næringslivet er effektive og ikke skaper unødvendige kostnader som hindrer bedriftenes omstillingsevne.

Vil være næringslivets vaktbikkje

Regelrådet vil fremover konsentrere sin aktivitet på å være næringslivets vaktbikkje overfor lovgivende myndigheter. Vi må fokusere på områder der det er forbedringspotensial og som medfører de største konsekvensene for næringslivet. For å få til dette vil Regelrådet fortsette sin dialog med forvaltningen med mål om gode og utfyllende utredninger. Vi vil også fortsette å søke kontakt og innspill fra næringslivet for å kunne bidra til at næringslivet ikke påføres unødige byrder.

Et godt system for regulering er et viktig fundament for et effektivt næringsliv.

AKTUARBREGNINGER OG -TJENESTER

Kollektiv pensjonsforsikring.
Pensjonsforpliktelser og -kostnader. Aktuarberegning utføres av erfarne aktuarer i NIA for private og offentlige bedrifter.

NIA – Nordic Insurance Administration

www.aktuar.com

Tlf: 99 56 89 48 – E-post: nia@aktuar.com